

CRNA GORA
S K U P Š T I N A

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-72/15-7/2

EPA 783 XXV

Podgorica, 18. maj 2015. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 49. sjednice, održane 13. maja 2015. godine, podnosi Skupštini

I Z V J E Š T A J

O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O STANJU ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA I STANJU U OBLASTI PRISTUPA INFORMACIJAMA ZA 2014. GODINU, koji je Skupštini Crne Gore podnijela Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama

Odbor za ljudska prava i slobode na 49. sjednici, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2014. godinu, koji je Skupštini Crne Gore podnijela Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.

Ovlašćeni predstavnici predlagača- Muhamed Gjokaj, predsjednik Savjeta Agencije i Radenko Lacmanović i Aleksa Ivanović, članovi Savjeta, podnijeli su uvodno obrazloženje o Izvještaju i predstavili osnovne aktivnosti i statističke podatke o radu Agencije u prethodnoj godini.

U oblasti zaštite ličnih podataka informisali su:

- da je u 2014. godini obavljeno 122 nadzora, od čega 90 redovnih, 32 vanredna i sedam provjera postupanja;
- o strukturi izvršenih nadzora;
- da je u 2014. godini, u okviru redovnog nadzora, akcenat usmjeren na ustanove socijalne i dječije zaštite koje posjeduju zbirke iz posebne kategorije ličnih podataka, na zdravstvene ustanove s obzirom da se u njima obrađuju lični podaci iz posebne kategorije i privredna društva zbog upotrebe video nadzora;
- o utvrđenim nepravilnostima kod subjekata koji su bili predmet nadzora, naglasivši da su subjekti nadzora u ostavljenom roku otklonili utvrđene nedostatke, obavještavajući o tome Agenciju;
- o broju dostavljenih evidencija zbirki ličnih podataka od strane rukovalaca zbirki, i
- o zahtjevima za dobijanje saglasnosti za uspostavljanje zbirki ličnih podataka, iznošenje podataka i za davanje mišljenja.

Predstavnici Savjeta Agencije su apelovali na nadležne državne organe da ih uključuju i kontaktiraju prilikom izrade zakona i drugih propisa kojima se reguliše obrada ličnih podataka kako bi dali stručno mišljenje i na taj način pomogli državnim organima i građanima u garanciji i zaštiti ličnih podataka.

Uputili su pohvale za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, odnosno izmjenu člana 257 Zakonika, u skladu sa inicijativom i preporukama Agencije, u cilju zaštite ličnih podataka u krivičnom postupku. Preporučili su da se analizira potreba izmjena Zakona o elektronskim komunikacijama, posebno imajući u vidu presudu Evropskog suda pravde iz Luksemburga i primjenu Direktive 2006/24/EZ.

U oblasti slobodnog pristupa informacijama informisali su:

- o broju zahtjeva za slobodan pristup informacijama upućenim organima vlasti (4058) u 2014. godini i načinu postupanja po istima;

- o broju žalbi (1753) podnešenih Agenciji, kao drugostepenom organu za slobodan pristup informacijama i postupanju po istima (1332 usvojene, 24 djelimično usvojene, 6 odbačenih, 165 odbijenih, 226 obustavljenih postupaka);

- da su najveći broj žalbi (1568), kao i 2013. godine, podnijele nevladine organizacije (uglavnom MANS);

- zbog ćutanja administracije od 1753 žalbe, 1047 se odnosilo na postupanje prvostepenih organa vlasti u oblasti slobodnog pristupa informacijama;

- da je česta praksa prvostepenih organa da rješenjem odobre slobodan pristup informaciji, a akt koji dostave podnosiocu zahtjeva ne predstavlja informaciju koja je rješenjem odobrena;

- da u određenim situacijama pojedini organi vlasti tvrde da nemaju informaciju i ne obrazlažu razloge neposjedovanja iste, niti prosleđuju zahtjev za slobodan pristup informacijama nadležnom organu koju bi mogao posjedovati tu informaciju, i

- da u izvještajnom periodu nije podnešena nijedna prekršajna prijava, jer u sedam inspeksijskih nadzora, poslije zapisnički ukazanih nedostataka i otklanjanja istih od strane subjekata nadzora, nijesu utvrđene povrede člana 12 Zakona o slobodnom pristupu informacijama u pogledu proaktivnog pristupa informacijama.

Član Savjeta Agencije Radenko Lacmanović je upoznao članove Odbora u vezi sa postupanjem nadležne inspekcije za kontrolu kancelarijskog poslovanja po zahtjevima Savjeta Agencije u izvještajnom periodu kada je nadležna inspekcija u velikom broju slučajeva upućivala Savjet Agencije da još jednom pošalje zahtjev da se prvostepeni organ izjasni da li ima tu informaciju i o razlogu zbog kojeg nema traženu informaciju. Predsjednik Savjeta je obavijestio da su navedeni problemi prevaziđeni i da je u ovom trenutku uspostavljena saradnja Agencije i inspekcije, tako da inspekcija sada postupa po zahtjevima Agencije. Načelnica MUP-a za oblast zaštite ličnih podataka i slobodan pristup informacijama naglasila je da je u međuvremenu podnijeto dosta prekršajnih prijavi protiv onih koji nijesu ispoštovali Zakon o slobodnom pristupu informacijama, te da su neki ministri, sekretari ministarstava, direktori javnih ustanova kažnjeni od strane Upravne inspekcije.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je ocijenio da je Crna Gora napredovala u ovim oblastima i da je Agencija ostvarila značajne rezultate uprkos nedovoljnim administrativnim kapacitetima. Intencija je da građani u većem stepenu podnose

zahtjeve za slobodan pristup informacijama zbog čega ocjenjuje da je u narednom periodu neophodno više pažnje posvetiti edukaciji građana o važnosti prava na slobodan pristup informacijama i zaštitu podataka o ličnosti. Imajući u vidu zabrinjavajuće veliki broj slučajeva ćutanja administracije, ohrabruje informacija da će se pokretati prekršajni postupci za kršenje Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Mišljenja je da stav Agencije mora biti nepristrasan, u skladu sa zakonima u ovim oblastima koji su kvalitetni i u skladu sa evropskim standardima. Predsjednik Odbora je, takođe, zaključio da je neophodno težiti uspostavljanju balansa između prava na slobodan pristup informacijama i prava na zaštitu ličnih podataka, jer kao što javnost ima pravo da zna, svakako treba poštovati i osnovno pravo na zaštitu ličnih podataka.

U skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, radi sveobuhvatnijeg sagledavanja stanja u oblasti zaštite ličnih podataka i slobodnog pristupa informacijama, na sjednici su učestvovali: Petar Ivezić, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zora Čizmović, načelnik Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova i predstavnici nevladinih organizacija: Milan Radović iz „Građanske alijanse“ i Petar Đukanović iz „Centra za građansko obrazovanje“.

Nakon uvodnih napomena predstavnika predlagača i rasprave, Odbor je većinom glasova (četiri glasa „za“ i dva „uzdržana“) podržao Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2014. godinu i odlučio da predloži Skupštini sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2014. godinu.

2. Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je u 2014. godini putem nadzora i edukacije uspjela da podigne svijest o potrebi zaštite ličnih podataka, jer se sve veći broj obveznika i lica obraća Agenciji i traži mišljenja, saglasnosti, objašnjenja, a i sve je više zahtjeva za zaštitu prava.

3. Učinjeni su pozitivni pomaci u oblasti zaštite ličnih podataka koji su uočljivi i mjerljivi, zbog čega Agencija svojim aktivnostima doprinosi da se o njoj stvara slika kao o snažnom i pouzdanom institucionalnom mehanizmu zaštite ličnih podataka.

4. Na osnovu evidentnih i mjerljivih pomaka konstatuje se da se zaštiti ličnih podataka kao jednom od najvažnijih osnovnih ljudskih prava svakim danom daje sve veći značaj, a zajedničko djelovanje svih subjekata je preduslov da se svijest o značaju zaštite ličnih podataka podigne na još viši nivo.

5. Vidan napredak je napravljen kod privrednih društava u oblasti hotelijerstva u dijelu nezadržavanja identifikacionih dokumenata, skeniranja ili fotokopiranja, kao i u pogledu postavljanja video nadzora.

6. Agencija je posebnu pažnju skrenula na ugroženost zdravstvenih podataka zbog čega je neophodno ukazivanje da informacionim sistemom nije sve perfektno zaštićeno i da niko ko nije ljekar ne može pristupiti tim podacima.

7. Stanje u oblasti pristupa informacijama je slično kao i prethodne godine, odnosno organi vlasti u prvostepenom postupku još uvijek u značajnoj mjeri ograničavaju pravo na slobodan pristup informacijama, na što ukazuje i broj predmeta koje je Agencija primila i riješila,

što upućuje na zaključak da pravo na slobodan pristup informacijama još uvijek nije lako ostvariti u Crnoj Gori.

8. Donošenje Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list Crne Gore“, broj 44/12 od 19.08.2012. godine) imalo je za cilj afirmaciju modernih shvatanja suštine prava na slobodan pristup informacijama i omogućavanja lakšeg pristupa dokumentima u posjedu organa vlasti za sve građane.

Saglasno toj koncepciji, još jednom je neophodno ukazati da su organi vlasti dužni da informacije o svom radu objavljuju na proaktivnoj osnovi kojom se afirmiše utvrđeni javni interes u pogledu objavljivanja informacija.

9. Potrebno je da Agencija, shodno svojoj nadzornoj ulozi, podnosi zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka protiv organa koji nijesu donijeli i objavili vodiče za pristup informacijama i ne ažuriraju ga, kao i protiv organa koji ne objavljuju kao proaktivne one informacije propisane zakonom, te i svih koji ne poštuju obavezu dostavljanja podataka u informacioni sistem Agencije, zbog čega je neophodno da tokom 2015. godine Agencija ovu zakonsku obavezu realizuje bez odlaganja.

10. Imajući u vidu preovlađujuće postupanje prvostepeni organa u 2014. godini, kao i u 2013. godini, da prvostepeni organi pristup informacijama ograniče pozivom na druge zakone, mora se uzeti u obzir da je član 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama jasan i utvrđuje da se pravo na slobodan pristup informacijama ostvaruje na način i po postupku propisanim ovim Zakonom.

11. I u 2014. (kao i u 2013.) godini utvrđen je veliki broj slučajeva ćutanja administracije, čak u 1047 slučajeva, zbog čega je potrebno konstantno raditi na jačanju principa transparentnosti u radu organa vlasti.

12. U 2014. (kao i u 2013.) godini nevladine organizacije su najbrojniji podnosioci zahtjeva za pristup informacijama, a i žalbi upućenih Agenciji što upućuje na potrebu edukacije javnosti u kojoj najbrojniji podnosioci zahtjeva treba da budu građani koji bi se kroz adekvatno osmišljene informativne kampanje upoznali sa ovlašćenjima i nadležnostima Agencije.

13. „Pravi balans treba da bude uspostavljen između prava na slobodni pristup informacijama i pravila o zaštiti ličnih podataka, uzimajući u obzir potrebu da se osigura odgovornost i transparentnost rada javnih ustanova i zvaničnika“, kako je navedeno u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014. godinu, zbog čega je potrebno nastaviti obuke osoblja Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i informisanje i edukaciju građana o ovim pravima.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora.

PREDŠJEDNIK ODBORA
dr Ljiljana Đurašković

